

Strategija akreditiranja do leta 2025

ZAUPANJE V USPOSOBLJENOST

Ljubljana, junij 2018

Kazalo vsebine

1 AKREDITACIJA.....	5
2 POSLANSTVO, TEMELJNE VREDNOTE, VIZIJA.....	8
POSLANSTVO.....	8
TEMELJNE VREDNOTE.....	9
VIZIJA.....	9
3 STRATEŠKI CILJ.....	9
1. Dobro upravljanje Slovenske akreditacije za izpolnjevanje poslanstva, učinkovito poslovanje in vzdrževanje mednarodne primerljivosti (MLA/MRA).....	9
2. Tesno sodelovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi za akreditacijo v Sloveniji.....	10
3. Razvoj akreditiranja v Sloveniji, ki bo sledil strateškemu razvoju Slovenije.....	11
4 VIRI.....	11
4.1 Kadri.....	11
4.2 Finančni načrt.....	14
PRILOGE.....	16

Seznam uporabljenih kratic

- EA – European co-operation for Accreditation (Evropsko združenje za akreditacijo)
- EMAS – Eco-management and Audit Scheme (Sistem EU za okoljevarstveno vodenje organizacij)
- IAF – International Accreditation Forum (Mednarodno združenje za akreditacijo certifikacijskih organov)
- ILAC – International Laboratory Cooperation (Mednarodno združenje za akreditacijo laboratorijev in kontrolnih organov)
- IT – informacijska tehnologija, informacijski sistem
- MGRT – Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- MLA/MRA – Multilateral Recognition Arrangement/Mutual Recognition Arrangement (sporazum o medsebojnem priznavanju akreditacij)
- OUS – organi za ugotavljanje skladnosti
- SA – Slovenska akreditacija
- SOK – Sektorski odbor za kemijo
- SOKO – Sektorski odbor za kontrolne organe
- SOM – Sektorski odbor za meroslovje
- SOMB – Sektorski odbor za mikrobiologijo
- SOMED – Sektorski odbor za medicinske laboratorije
- STO – strokovni ocenjevalci
- STR – strokovnjaki
- TGP – toplogredni plini
- UM – Urad za meroslovje
- VO – vodilni ocenjevalci
- ZUP – Zakon o splošnem upravnem postopku

POVZETEK

Akreditacija je pomemben element tehnične infrastrukture, ki ga mora zagotavljati vsaka država članica Evropske unije. S potrditvijo usposobljenosti organov za ugotavljanje skladnosti (OUS) akreditacija vzpostavlja zaupanje v rezultate preskusov, kalibracij, kontrol, certificiranja oziroma preverjanja.

Sistem akreditiranja je ključen za delovanje evropskega notranjega trga ter mednarodni pretok blaga in storitev, poleg tega pa podpira izvrševanje javnega interesa na področjih zagotavljanja varnosti proizvodov, storitev, varovanja okolja in zdravja ter na številnih drugih področjih.

Področja uporabe akreditacije se iz leta v leto širijo, v ospredje prihajajo na primer področja informacijske tehnologije, internetne varnosti, digitalizacije, obdelave podatkov, varovanja osebnih podatkov, robotizacije, telekomunikacij, elektronske identifikacije in mnoga druga področja, povezana z zdravjem, varnostjo, prometom, ekologijo in varčno rabo energije.

Tudi sistem akreditiranja v Sloveniji se od svojih začetkov v letu 1995 nenehno širi in razvija. Nosilec in izvajalec sistema akreditiranja je Slovenska akreditacija (SA), nacionalni akreditacijski organ, ki v skladu z Uredbo 765/2008 o akreditaciji in nadzoru trga deluje s pooblastilom in v imenu Republike Slovenije. SA je evropskim in svetovnim trendom ter potrebam po akreditaciji v Sloveniji ob bolj ali manj stalnem pomanjkanju kadrov, ki je nastalo zaradi omejitev zaposlovanja v javnem sektorju, doslej sledila le stežka.

Da bo mogoče v prihodnje zadostiti potrebam po razvoju ob vzdrževanju sedanjega obsega dejavnosti in da se ne bo poslabšala kakovost dela ter s tem tudi ogrozilo vzdrževanje mednarodnih sporazumov, ki so podlaga za priznavanje rezultatov akreditiranih organov, bo treba sistem akreditiranja okrepiti in stabilizirati njegovo delovanje.

Na podlagi SWOT-analize in analize pričakovanih potreb po akreditaciji v prihodnosti so postavljeni naslednji strateški cilji:

1. Dobro upravljanje Slovenske akreditacije za izpolnjevanje poslanstva, učinkovito poslovanje in vzdrževanje mednarodne primerljivosti (MLA/MRA).
2. Tesno sodelovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi za akreditacijo v Sloveniji.
3. Razvoj akreditiranja v Sloveniji, ki bo podpiral strateški razvoj Slovenije.

Vsak od treh ciljev je opredeljen z enim ali več podcilji, na podlagi katerih se opredeli akcijski načrt. Predstavljene pa so tudi finančne in kadrovske projekcije.

1 AKREDITACIJA

Akreditacija je potrditev, da so akreditirani organi, ki izvajajo storitve preskušanja, kalibriranja, certificiranja, kontrole in preverjanja, nepristranski in strokovno usposobljeni za dejavnosti ugotavljanja skladnosti, opredeljene v obsegu akreditacije. To je podlaga za zaupanje v njihove rezultate, na podlagi katerih se pogosto sprejemajo pomembne odločitve.

Akreditacija na eni strani zagotavlja podporo gospodarstvu in je v marsikaterem pogledu pogoj za dostop do mednarodnih trgov, na drugi strani pa prispeva k varstvu potrošnika ter uveljavljanju javnega interesa tudi na drugih področjih, pri varovanju zdravja, okolja, varovanju informacij in podobno.

Za nekatera področja ugotavljanja skladnosti je akreditacija lahko zahtevana v predpisih, tako na primer v predpisih, ki urejajo monitoring vplivov na okolje, zahteve za zakonska merila, varnost in kakovost hrane ... Akreditacija pa se prav tako uporablja na nereguliranem področju, saj pripomore k vzpostavitvi zaupanja med dobavitelji in njihovimi odjemalci.

SA vzpostavlja in vzdržuje strokovni, nepristranski in neodvisen sistem akreditiranja v Sloveniji, na mednarodno primerljiv način, v skladu z Uredbo 765/2008 in v skladu z mednarodnim standardom SIST EN ISO/IEC 17011 ter ob upoštevanju pravil mednarodnih združenj za akreditacijo (EA, ILAC in IAF). SA je polnopravna članica Evropskega združenja za akreditacijo (EA) ter članica dveh mednarodnih organizacij, ILAC in IAF, v katerih zastopa in predstavlja interese Slovenije. V okviru teh organizacij so podpisani sporazumi o medsebojnem priznavanju (MLA/MRA), kar omogoča, da so rezultati akreditiranih organov mednarodno priznani.

Slika 1: SA je na regionalni ravni članica Evropskega združenja za akreditacijo (EA) in na mednarodni ravni polnopravna članica obeh mednarodnih organizacij za akreditacijo IAF in ILAC

Akreditacija je v splošnem v javnosti slabo znana, saj so pozitivni vplivi delujočega sistema akreditiranja neposredno težko razpoznavni. Dejansko pa SA z izvajanjem svojih aktivnosti vpliva na delovanje trga ter s tem na rast in produktivnost gospodarstva Slovenije in ima neprecenljiv posreden vpliv na zagotavljanje zdravja, varnosti, varovanje okolja, informacij ter na številna druga pomembna področja. Ta vpliv je težko izmeriti in ga ni mogoče ovrednotiti zgolj v številkah.

S sprejetjem Uredbe 765/2008 o akreditaciji in nadzoru trga je akreditacija v Evropi pridobila še pomembnejšo vlogo, hkrati pa so se povečala pričakovanja vseh deležnikov. Akreditacijski organi evropskih držav se tako v zadnjih letih soočajo z mnogimi novimi izzivi.

Uporaba akreditacije se širi na vedno nova in zahtevnejša področja, uvajajo se nove sheme akreditiranja v okviru že uveljavljenih področij (certificiranje, kontrola, preskušanje), nastajajo pa tudi standardi za dodatna področja ugotavljanja skladnosti (preveritelji, preskušanje strokovne usposobljenosti, proizvajalci referenčnih materialov).

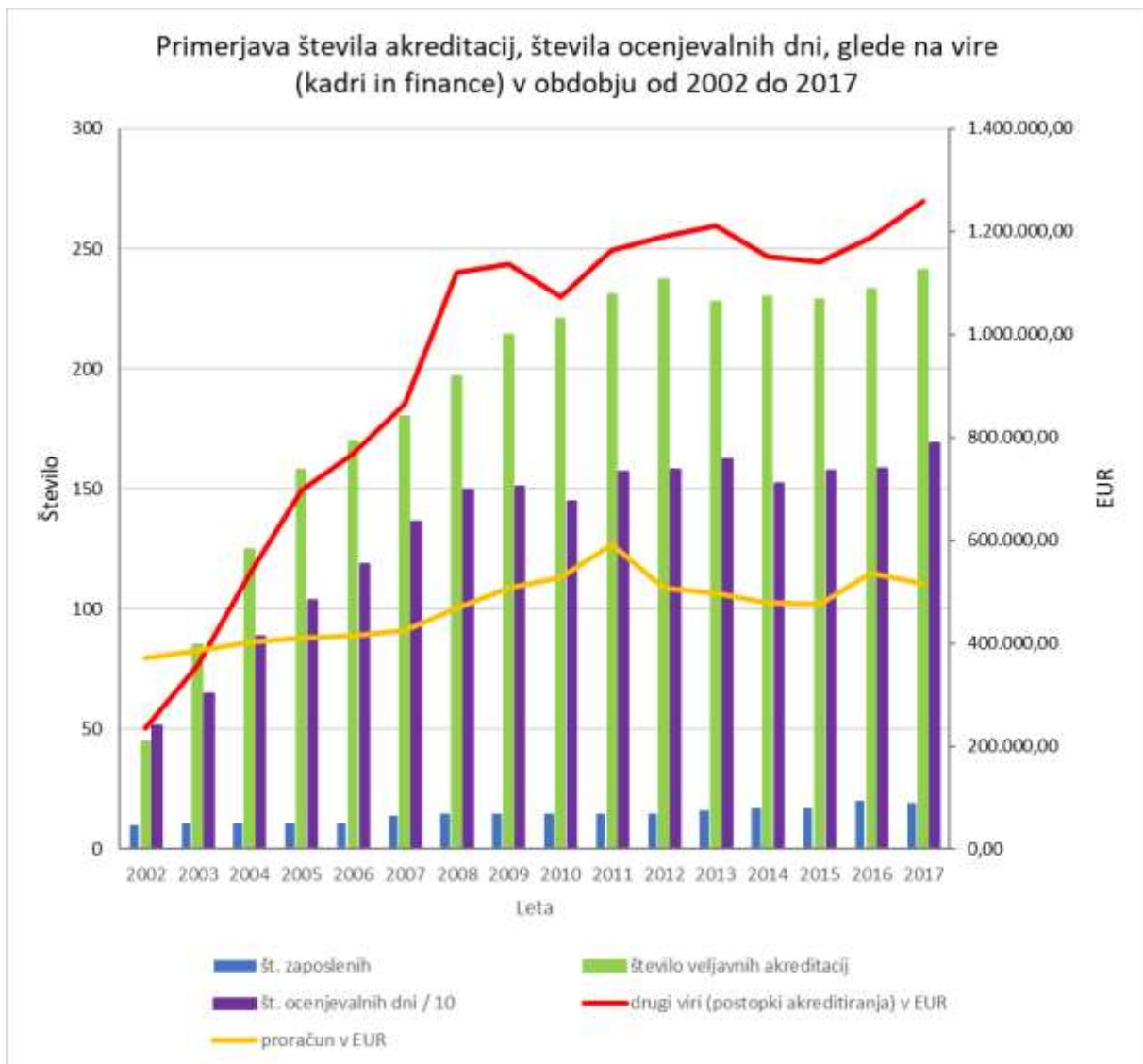
Posebej velja izpostaviti akreditiranje za namen priglasitve. Akreditacija je v večini primerov obvezna za organe, ki izvajajo ugotavljanje skladnosti v skladu z evropskimi uredbami in direktivami novega pristopa in s tem omogočajo dajanje izdelkov na notranji trg in jih država priglasila državam članicam EU in Komisiji. Pri shemah akreditiranja za namen priglasitve gre navadno za kombinacijo različnih vrst ugotavljanja skladnosti ob upoštevanju dodatnih zahtev uredb in direktiv. Razvoj takšne sheme akreditiranja je zato še posebej zahteven.

Višja pričakovanja glede usklajenosti evropskih nacionalnih akreditacijskih organov terjajo več sodelovanja v mednarodnih aktivnostih. Dviguje se pričakovana raven izpolnjevanja vseh zahtev in zavez, zato so potrebna nenehna vlaganja v izboljševanje sistema vodenja.

SA je pri tem v neugodnejšem položaju v primerjavi z drugimi, večjimi akreditacijskimi organi. Vsaka razvojna aktivnost oziroma uvajanje večje spremembe zasede znatno večji delež virov. Neugodno je tudi razmerje števila področij akreditiranja in števila akreditiranih organov, torej je relativni vložek v vzdrževanje sistema večji. Dodatno težavo predstavlja dostopnost ustreznih strokovnih ocenjevalcev, saj zaradi majhnosti nacionalnega prostora na številnih področjih ni domačih strokovnjakov, ki bi bili od akreditiranih organov primerno neodvisni ter bi izpolnjevali tudi druge pogoje za ocenjevalce. Zato je neizogibno sodelovanje tujih ocenjevalcev, rezultat je zahtevnejše obvladovanje postopkov akreditiranja in ocenjevanja, nezanemarljive pa so tudi jezikovne ovire in dodatni stroški.

V preteklosti so viri in zmogljivosti SA vselej zaostajali za potrebami in povpraševanjem po akreditaciji. Zlasti v obdobjih omejenega zaposlovanja v javnem sektorju je takšno stanje ustvarjalo velike pritiske na delo SA, ki je zato s težavo ohranjala kakovost in integriteto svojega dela ter hkrati kolikor toliko zadovoljila potrebe po akreditaciji. Razvoj in uvajanje novih področij sta še vedno mogoči le v omejenem obsegu in počasneje, kot bi to narekovale potrebe. Večina zmogljivosti se usmerja v zadovoljevanje potreb po akreditaciji, čemur pa ne sledita tudi ustrezen razvoj in izboljševanje sistema vodenja.

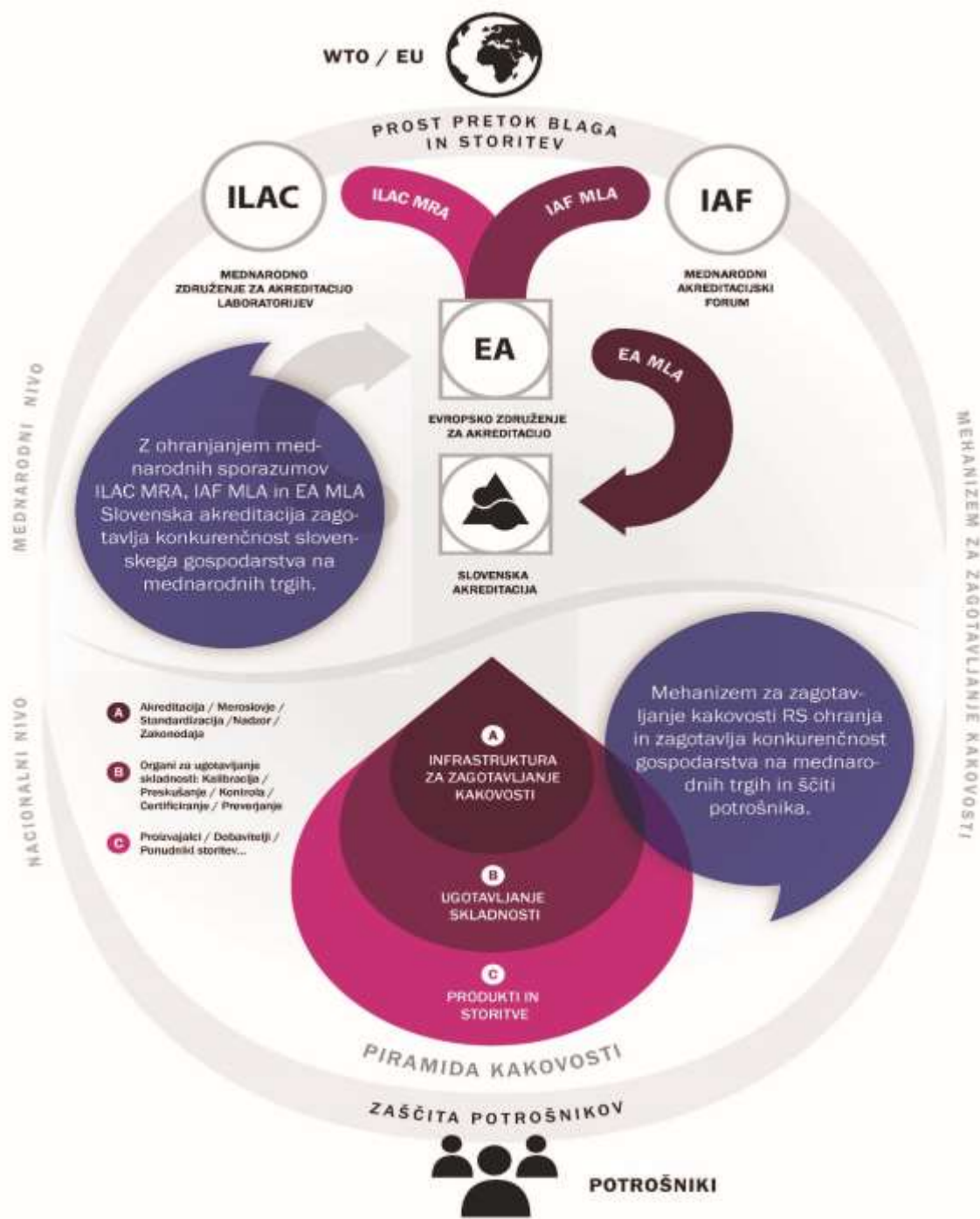
Slika 2 prikazuje primerjavo števila podeljenih akreditacij in števila ocenjevalnih dni glede na vire (kadrovske in finančne) v obdobju od leta 2002 do leta 2017.

Slika 2: Primerjava števila akreditacij in števila ocenjevalnih dni glede na vire (kadri in finance) v obdobju od leta 2002 do leta 2017

Če SA kratkoročno oziroma srednjeročno ne doseže izboljšanja in okrepitve zmogljivosti sistema akreditiranja, tako da bo ta prilagojen spremenjenim okoliščinam in potrebam, ne bo mogla zadovoljevati potreb zainteresiranih strani. Zmanjšanje dostopnosti do akreditiranih storitev lahko ogrozi konkurenčnost slovenskega gospodarstva še zlasti pri nastopu na tujih trgih, nezmožnost uvajanja novih področij in shem akreditiranja lahko povzroči državi težave pri izpolnjevanju mednarodnih zavez (npr. zahtev evropskih uredb), majhen obseg uporabe akreditiranih storitev pa pomeni tudi slabše varstvo potrošnikov in javnih interesov.

Zato je nujno treba povečati tako kadrovske vire kakor tudi finančne, da se najprej nadoknadijo pretekli zaostanki in nato sledi razvoju sistema akreditiranja. Le na ta način bo dosežena potrebna stabilnost, da bosta njegovo delovanje in s tem vzdrževanje akreditacij zanesljivi ter bo omogočen nadaljnji razvoj.

Slika 3: Vloga Slovenske akreditacije

2 POSLANSTVO, TEMELJNE VREDNOTE, VIZIJA

POSLANSTVO

Slovenska akreditacija omogoča, da lahko uporabniki zaupajo v meritve, preskušanja, kalibracije, kontrole, certificiranja in preverjanja, ki jih izvajajo akreditirani organi.

Z mednarodno priznanimi akreditacijami povečujemo globalno konkurenčnost slovenskega gospodarstva, prispevamo k izboljševanju kakovosti in varnosti izdelkov in storitev, varstvu potrošnikov in uresničevanju javnega interesa.

TEMELJNE VREDNOTE

Strokovnost, nepristranost in neodvisnost so naše temeljne vrednote.

VIZIJA

Akreditacijski znak Slovenske akreditacije je prepoznan kot zagotovilo zaupanja, spoštovanja in mednarodne primerljivosti.

Postopke akreditiranja izvajamo na vseh področjih, kjer je izražen interes in obstajajo potrebe. Izvajamo jih učinkovito, na mednarodno primerljiv način in v zadovoljstvo vseh zainteresiranih strani.

3 STRATEŠKI CILJI

Strateški cilji SA so tesno povezani z vlogo nacionalnega akreditacijskega organa pri razvoju ugotavljanja skladnosti v Sloveniji. Sistem akreditiranja kot ključni element tehnične infrastrukture bo sledil strateškim razvojnim usmeritvam Slovenije.

Na tej podlagi smo opredelili tri osnovne **strateške cilje** SA za naslednje desetletno obdobje:

- 1. DOBRO UPRAVLJANJE SLOVENSKE AKREDITACIJE ZA IZPOLNJEVANJE POSLANSTVA, UČINKOVITO POSLOVANJE IN VZDRŽEVANJE MEDNARODNE PRIMERLJIVOSTI (MLA/MRA)**
- 2. TESNO SODELOVANJE Z VSEMI ZINTERESIRANIMI STRANMI ZA AKREDITACIJO V SLOVENIJI**
- 3. RAZVOJ AKREDITIRANJA V SLOVENIJI, KI BO PODPIRAL STRATEŠKI RAZVOJ SLOVENIJE**

1. DOBRO UPRAVLJANJE SLOVENSKE AKREDITACIJE ZA IZPOLNJEVANJE POSLANSTVA, UČINKOVITO POSLOVANJE IN VZDRŽEVANJE MEDNARODNE PRIMERLJIVOSTI (MLA/MRA)

- **Organizacija – prilagoditev organizacijske strukture potrebam**

Organizacijska struktura je bila postavljena ob ustanovitvi Javnega zavoda Slovenska akreditacija leta 2001. V naslednjih letih se je sistem akreditiranja širil, tako po številu akreditiranih organov in obsegu njihovih dejavnosti kot z uvajanjem novih področij, novih shem akreditiranja. Hkrati je proces akreditiranja postajal vse kompleksnejši. Organizacija se je občasno dopolnjevala, vendar pa ni bila celovito revidirana in prilagojena spremenjenim okoliščinam in potrebam.

Da bo SA lahko dosegla zastavljene cilje, je treba zagotoviti:

- ustrezno organizacijsko strukturo, upoštevajoč kompleksnost dejavnosti in velikost organizacije,
- možnosti, da se vodje posameznih področij akreditiranja ukvarjajo s sistemskimi nalogami (razvoj področij akreditiranja, sodelovanje z ministrstvi, OA in sektorskimi odbori),
- pomoč direktorju pri vodenju organizacije in zagotovitev nadomeščanja,
- vire za delo z ocenjevalci,
- vire za delo z IT,
- vire za promocijo in stike z javnostjo.

- **Ocenjevalci – nadgradnja sistema na področju dela z ocenjevalci**

Ocenjevalci so ključni vir akreditacijskega organa. Zaradi majhnosti prostora, na katerem deluje Slovenska akreditacija, v nekaterih primerih v Sloveniji nima na voljo strokovnih in obenem primerno neodvisnih strokovnih ocenjevalcev. Zagotoviti je treba, da se čim boljše izkoristijo vse domače možnosti in viri. Ne glede na to bo treba še naprej v sistem vključevati tudi tuje strokovne ocenjevalce.

Za zagotovitev potrebnih ocenjevalskih virov je treba:

- povečati število usposobljenih domačih strokovnih in vodilnih ocenjevalcev,
- izboljšati načine pridobivanja kandidatov za ocenjevalce,
- okrepiti povezave za dostop do informacij o tujih ocenjevalcih,
- izboljšati harmonizacijo dela ocenjevalcev in nadzora nad vzdrževanjem usposobljenosti aktivnih ocenjevalcev.

• **Informacijski sistem (IT) – prenova informacijskega sistema**

Starejši informacijski sistem se vzdržuje in v manjši meri nadgrajuje, a njegovo delovanje v nekaterih pogledih ni v celoti zanesljivo in ne zagotavlja vse potrebne podpore. Na podlagi dosedanjih izkušenj sta potrebna razmislek in odločitev o celoviti prenovi informacijskega sistema.

Prenova informacijskega sistema naj omogoči:

- boljšo podporo informacijskega sistema pri vodenju postopkov akreditiranja,
- podporo delu ocenjevalcev v postopkih ocenjevanja,
- lažjo izmenjavo informacij z akreditiranimi organi,
- arhiviranje zapisov v skladu s predpisi,
- podporo delu z ocenjevalci,
- podporo sistemu vodenja.

• **Izboljšanje strokovne podpore za delovanje SA**

Za uspešno vodenje SA je pomembno dobro in korektno sodelovanje Sveta SA, direktorja SA in Odbora za akreditacijo (OA). Odbor za akreditacijo in strokovni odbori ter delovne skupine v njegovi sestavi zagotavljajo strokovno podporo in usmerjanje dela Slovenske akreditacije, s tem pa vplivajo na uresničevanje ene od osnovnih vrednot v sistemu akreditiranja. Z intenziviranjem dejavnosti bi lahko odbor bistveno pripomogel k izboljševanju in razvoju sistema akreditiranja.

Zato je treba:

- okrepiti delovanje Odbora za akreditacijo in sektorskih odborov.

• **Sodelovanje s tujimi akreditacijskimi organi**

Sodelovanje z akreditacijskimi organi drugih držav z izmenjavo izkušenj in rednimi srečanji lahko pozitivno prispeva k izboljševanju postopkov akreditiranja in iskanju optimalnih rešitev. Ključno pa je tudi za pridobivanje potrebnih ocenjevalskih virov.

Sodelovanje s posameznimi ali z več akreditacijskimi organi se razvija, da bi se:

- vzpostavilo stalno sodelovanje za pridobivanja informacij o ocenjevalcih,
- prenašale dobre prakse,
- vzpostavilo sodelovanje pri razvoju novih področij.

2. TESNO SODELOVANJE Z VSEMI ZINTERESIRANIMI STRANMI ZA AKREDITACIJO V SLOVENIJI

• **Sistematično sodelovanje z ministrstvi**

SA je priznana kot nacionalni akreditacijski organ, vendar je kljub temu vodenje državnih organov o akreditaciji v splošnem preskromno. S posameznimi ministrstvi (npr. z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo) je vzpostavljeno stalno sodelovanje, ne pa z vsemi ministrstvi in drugimi državnimi organi. Z razvojem in širjenjem dejavnosti akreditiranja na nova področja postaja akreditacija aktualna za večino ministrstev. Sodelovanje z ministrstvi oziroma regulatorji je treba zato razširiti in okrepiti.

Vzpostaviti je treba sistematično in stalno sodelovanje z državnimi organi, da se zagotovijo:

- boljša prepoznavnost in razumevanje akreditacije pri državnih organih, kontinuiteta stikov in redno sestajanje,

- pravočasno pridobivanje informacij o potrebah po akreditaciji,
- podpora ministrstvom pri oblikovanju sistemov regulacije,
- izvajanje občasnih izobraževanj oziroma delavnic za različna ministrstva,
- vključevanje predstavnikov ministrstev kot opazovalcev v ocenjevalne ekipe.

- **Sodelovanje z gospodarskimi subjekti**

Več informacij in znanja o akreditaciji pri gospodarskih subjektih in strukturah bi lahko pripomoglo k boljšemu izkoriščanju prednosti, ki jih nudi sistem akreditiranja tudi na nereguliranem področju. Hkrati je za SA pomembno, da pravočasno prepoznava pričakovanja in potrebe gospodarskih subjektov in jih usklajuje z realnimi zmožnostmi.

Za dosego cilja je treba delovati v smeri:

- izboljšanja prepoznavnosti akreditacije in predstavljanja prednosti uporabe akreditiranega ugotavljanja skladnosti,
- izboljšanja obveščenosti o postopkih in zahtevah za akreditacijo.

- **Promoviranje akreditacije**

Promocijske aktivnosti, ki jih SA že izvaja (»Dan akreditacije«, dogodki ob svetovnem dnevu akreditacije, izobraževanja in delavnice za zainteresirane strani, sodelovanje na strokovnih konferencah, objave člankov, zanimivosti na spletni strani in pojavljanje v medijih), je treba okrepiti in razširiti, da se izboljšata prepoznavnost SA ter zavedanje pomena akreditacije pri neposredno zainteresiranih straneh in tudi v širši javnosti.

V prihodnje bi se zato usmerili v:

- vzpostavitev sodelovanja z izobraževalnimi ustanovami.

3. RAZVOJ AKREDITIRANJA V SLOVENIJI, KI BO SLEDIL STRATEŽKEMU RAZVOJU SLOVENIJE

- **Razvoj obstoječih področij akreditiranja in uvedba novih**

Razvoj akreditiranja bo sledil ciljem konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, opredeljenim v razvojnih dokumentih Strategija razvoja Slovenije 2030 in Slovenska strategiji pametne specializacije – S4. Za zagotovitev razvoja obstoječih področij akreditiranja in pravočasen razvoj novih področij ter zaradi izpolnjevanja zakonodajnih zahtev oziroma javnega interesa je treba doseči:

- aktivno prepoznavanje potreb po novih akreditacijskih področjih (pri deležnikih v Sloveniji, spremljanje razvoja akreditiranja v Evropi in sledenje globalnim trendom),
- pravočasno pripravo analize/projekcije razvoja področij akreditiranja, vključno z oceno potreb po dodatnih finančnih in kadrovskih virih (vsakoletna revizija razvojnih prioritet),
- vzpostavitev ustrezne organizacijske strukture za potrebe razvoja.

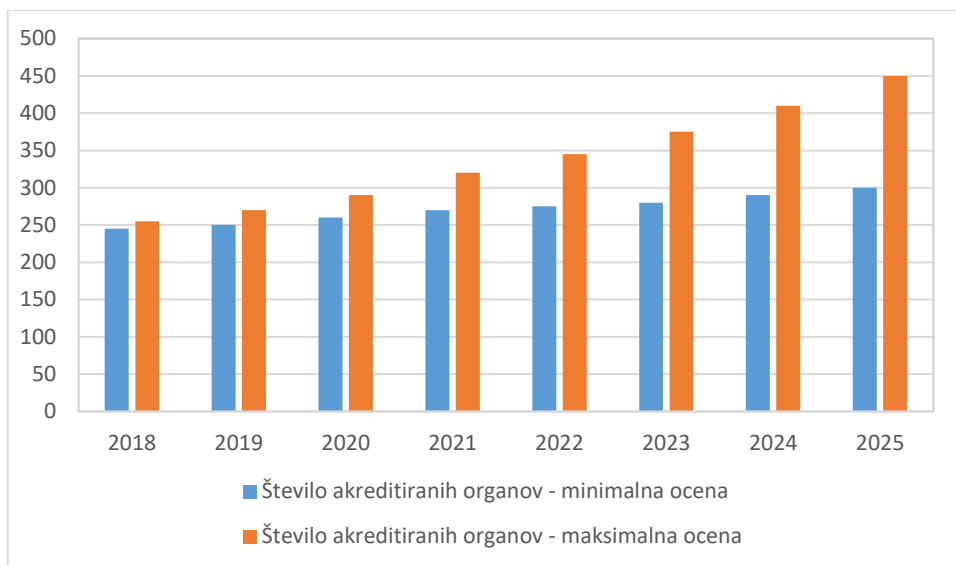
4 VIRI

4.1 KADRI

Ustrezna kadrovska zasedba je prvi pogoj za kompetentno in neodvisno delo nacionalnega akreditacijskega organa ter je tudi direktna zahteva, ki izhaja iz Uredbe 765/2008 (9. točka 4. člena).

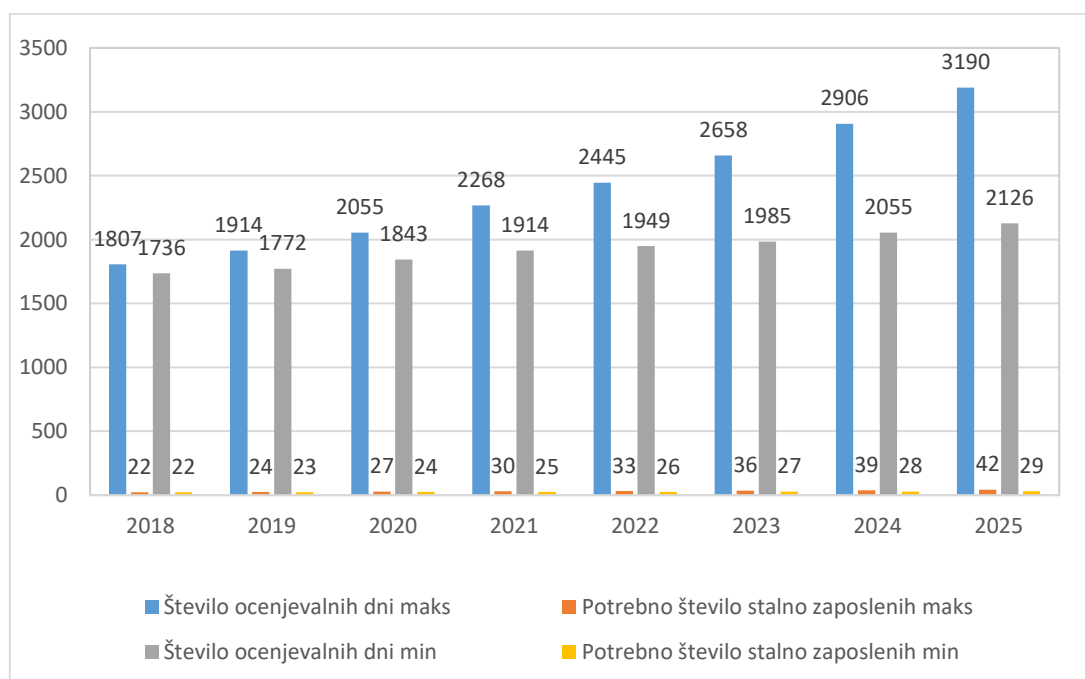
Ker so v sedanjem stanju SA kadrovske viri za vzdrževanje sistema že izčrpani, je treba zagotoviti, da se bodo v prihodnje s širjenjem dejavnosti in kadrov na področju izvajanja postopkov akreditiranja ustrezno povečevale tudi kadrovske zmogljivosti za izvajanje sistemskih nalog.

Ključno je zagotoviti, da se bodo s povečanjem potreb po akreditacijah temu lahko pravočasno prilagajali kadrovske viri. V preglednicah je prikazana ocena rasti števila akreditiranih organov po minimalni oceni (omejen obseg novih področij akreditiranja) in po maksimalni oceni (večja nova področja akreditiranja).

Slika 4: Število akreditiranih organov po minimalni in maksimalni oceni

Najrealnejši pokazatelj potrebnih kadrovskih virov v prihodnosti je število ocenjevalnih dni, ki jih je treba izvesti na letni ravni. Za obe različici (minimalna in maksimalna ocena) je prikazano potrebno število kadrov glede na število ocenjevalnih dni in povečanje sistema zaradi novih področij.

Slika 5: Razmerje števila ocenjevalnih dni in potrebnega števila stalno zaposlenih SA za primer maksimalne ocene (vse napovedi po novih področjih bodo uresničene) in v primeru minimalne ocene (razvoj novih področij v zelo omejenem obsegu)

Z večanjem obsega ocenjevalnih dni in povečanjem števila vodilnih ocenjevalcev bo treba poskrbeti, da se bodo ustrezno povečevali tudi kadri na sistemskem delu. V preglednici 1 je ocenjeno, kolikšno povečanje tudi kadrov na sistemskem delu bo potrebno glede na raven novo vzpostavljene področja.

Preglednica 1: Odstotek povečanja kadrovskih zmogljivosti SA na sistemskem delu v primeru uvedbe področja v odvisnosti od ravni področja

Raven področja		% povečanja kadrov na sistemskem delu v povezavi s širjenjem dejavnosti akreditiranja na posamezni ravni
1. Zahteve za akreditacijske organe	SIST EN ISO/IEC 17011, Uredba (ES) 765/2008, dodatne zahteve, določene v obveznih dokumentih EA ter v dokumentih IAF in/ali ILAC, ki jih je EA potrdila kot obvezne, kakor je razvidno iz EA-INF/01 Uredba (ES) št. 1221/2009	10 %
2. Dejavnosti ugotavljanja skladnosti	(a) Kalibriranje (b) Preskušanje (vključno z medicinskimi preiskavami) (c) Kontrola (d) Certificiranje proizvodov, procesov, storitev (e) Certificiranje sistemov vodenja (f) Certificiranje osebja (g) Validacija in preverjanje	10 %
3. Harmonizirani standardi, ki vsebujejo splošne zahteve za organe za ugotavljanje skladnosti	(a) Kalibracijski laboratoriji SIST EN ISO/IEC 17025 (b) Preskuševalni laboratoriji (b)1: SIST EN ISO/IEC 17025 (b)2: SIST EN ISO 15189 (c) Kontrolni organi SIST EN ISO/IEC 17020 (d) Certifikacijski organi za certificiranje proizvodov, procesov in storitev SIST EN ISO/IEC 17065 (e) Certifikacijski organi za certificiranje sistemov vodenja SIST EN ISO/IEC 17021-1 (f) Certifikacijski organi za certificiranje osebja SIST EN ISO/IEC 17024 (g) Preveritelji poročil o emisijah toplogrednih plinov SIST EN ISO 14065 (h) Okoljski preveritelji SIST EN ISO/IEC 17021-1 in Uredba (ES) št. 1221/2009	10 %
4. Dokumenti, ki dopolnjujejo zahteve dokumentov ravni 3	Sektorsko specifični standardi ali drugi normativni dokumenti, ki dopolnjujejo tiste s 3. ravni, npr. ISO/TS 22003 (e), ISO/IEC 27006 (e), CEN/TS 15675 (b)1, Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 (ekološka pridelava) ali sheme, npr. BRC	5 %
5. Obseg akreditacije	Standardi ali normativni dokumenti, na podlagi katerih akreditirani organ izvaja ugotavljanje skladnosti (in predstavljajo elemente obsega akreditirane dejavnosti v podrobnem opisu obsega akreditacije), npr. preskuševalna metoda laboratorija, SIST EN ISO 9001 ali SIST EN ISO 14001 za certifikacijski organ za sisteme vodenja, produktne specifikacije, standardi, predpisi	1 %

4.2 FINANČNI NAČRT

Finančni načrt SA za naslednje obdobje je pripravljen na predpostavki, da se bo SA tudi v prihodnosti financirala iz dveh virov, in sicer iz proračuna, ki bo kril stroške vzdrževanja sistema akreditiranja, in iz prihodkov izvajanja javne službe, ki krijejo neposredne stroške iz izvajanja postopkov akreditiranja. Predvideno razmerje obsega obeh virov je 35:65 (proračun:prihodki iz izvajanja javne službe).

Narejena sta dva izračuna, za primer minimalne ocene (nova področja akreditiranja v manjšem obsegu) in za primer maksimalne ocene (nova večja področja akreditiranja).

V prvem izračunu bo treba do leta 2025 zagotoviti 2126 ocenjevalnih dni, po drugi oceni pa bo treba takrat zagotoviti 3190 ocenjevalnih dni. Temu ustrezno se bo širila kadrovska zasedba. V finančnem načrtu je upoštevano povečanje kadrovskih zmogljivosti za izvajanje postopkov akreditiranja in tudi na sistemskem delu (npr. za pomoč direktorju, okrepitev dela z ocenjevalci, okrepitev podpore akreditacijam za namen prigrasitve, vzdrževanje IT, promocija ...). Večja investicija v informacijski sistem je planirana za leto 2020.

V finančnem načrtu je predvidena manjša uskladitev cene akreditacije v naslednjih letih zaradi rasti stroškov. Predvideno je, da se za okrepitev in širitev sistema akreditiranja v Sloveniji zagotovijo proračunska sredstva. Če proračunska sredstva ne bodo zagotovljena v potrebnem obsegu, bo treba za doseg strateških ciljev znatno povišati ceno akreditacije.

Ocena je, da bo že ob minimalnem razvoju področij akreditiranja treba do leta 2025 zagotoviti proračunske prihodke v višini 800.000 EUR. Sedaj jih proračun zagotavlja v višini 515.675 EUR. V primeru, da bodo potrebni večji razvojni projekti, pa bo leta 2025 treba iz proračuna zagotoviti že 1.200.000 EUR. Predvideno je, da cena postopka akreditiranja ostaja v približno sedanjih okvirih oziroma se cena ocenjevalnega dne v tem obdobju poviša dvakrat po 5 odstotkov.

V finančnem načrtu niso upoštevani morebitno potrebni dodatni stroški prevajanja pri ocenjevanjih, pri katerih so vključeni tuji strokovni ocenjevalci. V delu, kjer so vključeni tuji strokovni ocenjevalci, se del postopka ocenjevanja sedaj izvaja v tujem jeziku, če stranka v zadostni meri obvladuje tuji jezik in se s tem tudi strinja. Če bi bilo treba zagotoviti izvajanje ocenjevanja v celoti v slovenskem jeziku, bi potrebno ustrezno prevajanje znatno povišalo stroške poslovanja in negativno vplivalo na učinkovitost izvajanja akreditacijskih postopkov.

5. TVEGANJA

1. STRATEŠKI CILJ – DOBRO UPRAVLJANJE SLOVENSKE AKREDITACIJE ZA IZPOLNJEVANJE POSLANSTVA, UČINKOVITO POSLOVANJE IN VZDRŽEVANJE MEDNARODNE PRIMERLJIVOSTI (MLA/MRA)

TVEGANJE

V primerjavi z drugimi javnimi zavodi je za SA specifična velika rast obsega aktivnosti ves čas njenega delovanja. Nezmožnost izvedbe posameznih aktivnosti zaradi omejitve virov zahteva ukrepe SA, ki pa ima pri tem omejene možnosti, saj s temi ukrepi povzroča tudi negativne učinke na sistem akreditiranja:

- a) podražitev storitve in posledično zmanjšanje konkurenčnosti organov za ugotavljanje skladnosti,
- b) nevarnost opustitve akreditacije in posledično potrebe po dodatnem dvigovanju cen akreditiranja zaradi zmanjšanja obsega delovanja SA,
- c) opustitev posameznih področij akreditiranja pomeni zahtevo za nabavo storitev izven Slovenije pri tujih akreditiranih organih, kjer so storitve praviloma dražje, kar zmanjšuje konkurenčnost uporabnikov akreditacije.

Trend vse večje rasti potreb po akreditiranih storitvah v Evropi v zadnjih letih narekuje nujnost sanacije preteklih zaostankov SA in odzivnejše prilagajanje izzivom prihodnosti. Če se SA s podporo države ne bo uspela pravočasno finančno, organizacijsko in kadrovsko prilagoditi ter slediti potrebam zainteresiranih strani po novih področjih akreditiranja, temu lahko sledijo dolgoročno slabša

konkurenčnost slovenskega gospodarstva v evropskem in mednarodnem prostoru ter večja tveganja za potrošnika.

2. STRATEŠKI CILJ – TESNO SODELOVANJE Z VSEMI ZINTERESIRANIMI STRANMI ZA AKREDITACIJO V SLOVENIJI

TVEGANJE

Neuravnoteženo sodelovanje z zainteresiranimi stranmi, kjer posamezna interesna skupina prevlada ali se opusti sodelovanje z določeno interesno skupino, pripelje do tega, da se ne upoštevajo vsi vidiki pri akreditaciji ali se ne upoštevajo na uravnotežen način, čemur sledita slabša storitev akreditiranja in v končni obliki vpliv na kakovost izdelkov in storitev.

3. STRATEŠKI CILJ – RAZVOJ AKREDITIRANJA V SLOVENIJI, KI BO PODPIRAL STRATEŠKI RAZVOJ SLOVENIJE

TVEGANJE

Zanemarjanje dolgoročnega razvoja SA in določanja prednostnih nalog na tistih področjih akreditacije, ki so del globalnega razvoja, pomeni izgubo konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Nezmožnost trajnega delovanja sistema akreditiranja kot ključnega elementa tehnične infrastrukture lahko povzroči Sloveniji kot državi članici EU težave tudi pri izpolnjevanju zahtev, določenih z evropskimi predpisi.

PRILOGE

1. Analiza notranjega in zunanjega okolja
2. SWOT-ANALIZA
3. Analiza potreb po akreditaciji v prihodnosti
4. Finančni načrt